

Mapa puta Kosova za omladinu, mir i bezbednost

Preambula

Mi, mladi ljudi na Kosovu, različitog etničkog porekla ali ujedinjeni u težnji da ostvarimo agendu za omladinu, mir i bezbednost,

Ovde, na prvoj Skupštini mladih u Ujedinjenim nacijama na Kosovu, koja je organizovana 28. i 29. juna 2017. u Prištini,

Prepoznajući činjenicu da mladi na Kosovu čine 2/3 stanovništva,

Pozivajući se na inovativnu Rezoluciju 2250 Saveta bezbednosti UN i njom inspirisani,

Potvrđujući ulogu inicijativa mladih u dugotrajnim mirovnim nastojanjima,

Pozivamo Ujedinjene nacije, međunarodne organizacije i kosovske institucije da preduzmu konkretne mere u sledećim oblastima,

I da se obavežu da će biti aktivno uključeni u zajedničke napore na progresivnom ostvarenju ovih preporuka.

A. Učešće

1. Obezbediti da pri planiranju budžeta na opštinskom i centralnom nivou pitanje mladih bude uzeto u obzir.
2. Uključiti predstavnike mladih u zasedanja vlade kad je reč o pitanjima koja se odnose na mlade ljude na Kosovu.
3. Ojačati omladinske strukture u procesu donošenja odluka na Kosovu, odnosno Centralni savet za delovanje mladih i lokalne savete za delovanje mladih, povećanjem javnosti rada, obezbeđivanjem opštinske podrške i rešavanjem pitanja pravnog statusa kako bi se razlikovali od NVO.

ZAJEDNIČKO UNAPREĐIVANJE OMLADINE, MIRA I BEZBEDNOSTI NA KOSOVU

Konsultacije na Kosovu o Studiji Generalnog
sekretara UN-a

o napretku omladine, mira i bezbednosti

**UN – KOSOVO
YOUTH ASSEMBLY**

28. i 29. jun 2017, Priština

4. Obezbediti saradnju između ranije ustanovljenih saveta za delovanje mladih na centralnom i lokalnom nivou i novoosnovanih lokalnih saveta za delovanje mladih na severnom Kosovu, kako bi se ojačao njihov kapacitet i međuetnička saradnja mladih na Kosovu.
5. Osigurati da mladi muškarci i mlade žene iz svih zajednica budu ravnomerno zastupljeni u centralnom savetu i lokalnim savetima za delovanje mladih.
6. Osigurati da svaka opština na Kosovu ima funkcionalan centar za mlade, u skladu sa Zakonom Kosova o osnaživanju i učešću omladine (2009).
7. Osigurati da svaka opština na Kosovu, bez obzira na etnički sastav, ima dostupan i odgovarajući javni prevoz do Prištine i nazad, kao preduslov za pristup visokoobrazovnim institucijama.
8. Ojačati i nadalje razvijati programe osnaživanja mladih, kojima se stvaraju povoljni uslovi za učešće mladih u građanskom, privrednom i političkom životu, sa jakim naglaskom na međuetničku saradnju mladih.
9. Podržati preduzetništvo mladih i pokretanje poslovanja smanjivanjem poreza i davanjem mikrokredita.
10. Povećati finansijsku i institucionalnu podršku inicijativama mladih na Kosovu, posebno onima koje unapređuju regionalnu saradnju.
11. Ojačati i nadalje razvijati programe koji podržavaju uključenost mladih u civilno društvo i volonterske inicijative.
12. Osigurati sprovođenje Administrativnog uputstva o volonterskom radu mladih na Kosovu u vezi sa priznavanjem volonterskog iskustva kao radnog iskustva, između ostalog i obaveštavanjem privatnog sektora i obrazovnih institucija o ovoj odredbi.
13. Osigurati da muška i ženska omladina, posebno ona koja dolazi iz seoskih sredina, ima iste mogućnosti za učešće u društvenim, ekonomskim i političkim procesima.
14. Pojačati pozitivne prikaze i promovisati uspešnu saradnju između mladih ljudi iz različitih etničkih grupa na Kosovu i na zapadnom Balkanu, putem ličnih kontakata i internet platformi.
15. Ojačati regionalnu saradnju mladih na zapadnom Balkanu kroz programe razmene mladih, mirovne kampove i zajedničke inicijative, između ostalog i kroz novoosnovanu Regionalnu kancelariju za saradnju mladih.

B. Prevencija

16. Ojačati uključenost mladih ljudi u procese donošenja odluka na lokalnom i opštinskom nivou, kako bi se bolje osmislile politike za borbu protiv nasilja među mladima, i osigurati uravnoteženu zastupljenost mladih žena i muškaraca različite etničke pripadnosti u ovim procesima.
17. Prepoznati rad neformalnih omladinskih grupa u sprečavanju nasilja nad/među mladim ljudima, i podržati ove inicijative dodeljivanjem prostora za njihov razvoj u svakoj opštini, kao što je, na primer, slučaj sa centrima za mlade.
18. Ojačati partnersvo između neformalnih omladinskih grupa, omladinskih NVO, studentskih saveta, kosovskih institucija, međunarodnih aktera i verskih organizacija u nastojanjima da se stvore mehanizmi ranog upozoravanja za sprečavanje radikalizacije koja vodi ekstremizmu.
19. Organizovati terenske kampanje za mlade i od strane mladih, uključujući, ali ne ograničavajući se na, neformalna predavanja u školama, obuke iz prevencije radikalizacije koje bi vodili policijski službenici, lokalne događaje u društvenim centrima/zajedničkim prostorima, tematske filmske večeri, itd.

Potvrđujući da **obrazovanje** ima neprocenjivu ulogu u prevenciji nasilja nad/među mladima, pozivamo kosovske institucije i međunarodne organizacije da preduzmu sledeće mere:

20. Da reše pitanje neusklađenosti kosovskog i srpskog obrazovnog sistema, i da preduzmu korake ka oblikovanju sveobuhvatnog pristupa istoriji Kosova i tekućim procesima.
21. Da omoguće pristup obrazovnim materijalima na svim zvaničnim jezicima na Kosovu.
22. Da obezbede besplatne mogućnosti za mlade ljude koji žele da nauče bilo koji od zvaničnih jezika na Kosovu u mestima u kojima borave.
23. Da podstiču saradnju između Univerziteta "Hasan Priština" i Univerziteta u Prištini sa sedištem u severnoj Mitrovici, i da pruže podsticaje studentima iz nevećinskih zajednica za studiranje na kosovskim fakultetima i univerzitetima.
24. Da dalje razvijaju obrazovanje iz ljudskih prava, s posebnim osvrtom na obrazovanje u oblasti etničke, kulturne i verske raznovrsnosti na Kosovu, kao sastavnog dela školskog programa, kao i kroz neformalno obrazovanje.
25. Da poboljšaju kvalitet srednjeg i visokog obrazovanja investiranjem u prilagođavanje nastavnih metoda, moderne nastavne materijale i mogućnosti za pozivanje stranih stručnjaka koji bi predavali posebne predmete. Ovi stručnjaci, između ostalog, mogu da dođu iz UN-a i drugih međunarodnih

28. i 29. jun 2017, Priština

organizacija koje se nalaze na Kosovu, kako bi se obezbedilo da mladi ljudi budu valjano obavešteni o političkim, pravnim, ekonomskim i društvenim dešavanjima u skladu sa evropskim standardima.

26. Da poboljšaju metode ocenjivanja u školama u skladu s najboljim savremenim praksama i razmotriti ukidanje brojčanog ocenjivanja u osnovnim školama, sledeći referentni primer finskog modela.
27. Da ulažu u jačanje kapaciteta kritičkog razmišljanja kod mladih osoba i njihovih sposobnosti da odole propagandi i lažnim vestima.
28. Da podstiču odgovornost nastavnika uvođenjem sistema koji omogućava studentima da ocene rad i profesionalizam nastavnika.
29. Da uvedu mehanizam koji može da poveća odgovornost i da se suprotstavi korupciji u visokom obrazovanju.
30. Da sprovedu kampanju podizanja svesti širom Kosova o rizicima nasilništva i elektronskog nasilništva i načinima da se odgovori na ove pretnje, udruženo s neformalnim obrazovnim aktivnostima u kojima su ciljna grupa mladi ljudi, njihovi roditelji, nastavnici i školski psiholozi.
31. Potvrđujući da su mladi ljudi “rođeni digitalci”, da se deca i mladi obrazuju o odgovornom ponašanju na internetu, kao i o načinima da se izbegnu štetni sadržaji i igrice na internetu.
32. Obezbediti da svaka obrazovna institucija na Kosovu ima psihologa koji je osposobljen da pruži odgovarajući odgovor na slučajeve nasilja nad/među mladima na jezicima relevantnim za konkretnu oblast.

Napominjući da **rizici vezani za životnu sredinu predstavljaju jedan vid ekološkog nasilja**, što je izuzetno bitno za Kosovo, pozivamo kosovske institucije i međunarodne organizacije da preduzmu sledeće mere:

33. Da dodatno ojačaju infrastrukturu i učestalost javnog prevoza kako bi se smanjilo korišćenje privatnih vozila i zastarelih ilegalnih taksija, s posebnim osvrtom na svakodnevno putovanje na posao na relaciji selo-grad.
34. Da razmotre korišćenje održivih energetske resursa, kao što su solarna energija i energija vetra za, na primer, uličnu rasvetu.
35. Da promovišu stipendije i istraživanja u oblasti obnovljivih izvora energije na Kosovu, usmerene na mlade ljude.
36. Da povećaju osvešćenost mladih ljudi i šire populacije na Kosovu o ekološki odgovornom ponašanju, s posebnim osvrtom na prevenciju zagađivanja vode, vazduha i zemljišta, i na recikliranje.
37. Da obezbede podsticaje organizacijama koje se bave recikliranjem otpada na Kosovu, na primer, uvođenjem poreskih olakšica.

C. Zaštita

Uzimajući u obzir mir i bezbednost u širem kontekstu **ljudske bezbednosti** i slobode od etničke, verske, rodne i drugih vidova diskriminacije, i jednakog pristupa socijalnim službama za sve mlade ljude na Kosovu, pozivamo kosovske institucije i međunarodne organizacije da preduzmu sledeće mere:

38. Da rešavaju uzroke rodne neravnopravnosti osnaživanjem mladih žena i devojaka i podizanjem svesti o imovinskim pravima žena među širom populacijom na Kosovu.
39. Da preduzmu konkretne mere sprečavanja dečjeg rada i da izrade programe za rešavanje pitanja napuštanja školovanja.
40. Da podignu svest mladih ljudi o seksualnom uznemiravanju i rodno zasnovanom nasilju, korišćenjem inovativnih sredstava, kao što je mobilna aplikacija “Hodaj slobodno” (“Walk Freely”).
41. Da podrže integraciju mladih ljudi iz marginalizovanih grupa pružanjem boljih podsticaja za njihovu inkluziju, i omogućavanjem uzajamnog poučavanja vršnjaka, kao i njihovim osnaživanjem kroz volonterske programe.
42. Da stvore inkluzivno okruženje za mlade osobe sa posebnim potrebama. U dugoročnoj perspektivi, ovo može biti ojačano boljom spoznajom studenata arhitekture, urbanističkog planiranja i javne uprave o potrebama mladih ljudi sa invaliditetom.
43. Da ojačaju mehanizme i strukture čiji je cilj **prevencija i zaštita od nasilja nad mladima** sledećim merama:
  - a. Jačanje mehanizama maloletničkog pravosuđa na Kosovu i omogućavanje odgovarajuće obuke za policijske službenike, tužioce i socijalne radnike s posebnim osvrtom na etnički podeljene oblasti;
  - b. Uvođenje “nasilja nad mladim ljudima i decom” kao otežavajuće okolnosti u kosovski Zakon o prevenciji nasilja u porodici.

D. Partnerstvo

Potvrđujući da omladina ima ulogu pozitivnih činilaca promene u dugotrajnim mirovnim nastojanjima na Kosovu, i ukazujući na naš jak potencijal u oblikovanju pozitivnog prikaza međuetničke saradnje kroz društvene medije, pozivamo UN, međunarodne organizacije i kosovske institucije da preduzmu sledeće mere:

44. Da osiguraju i podrže partnerstvo s mladim ljudima u izradi politika i programa koji utiču na mlade ljude na svim nivoima, kako u kosovskim institucijama tako i u međunarodnim organizacijama.

ZAJEDNIČKO UNAPREĐIVANJE OMLADINE, MIRA I BEZBEDNOSTI NA KOSOVU

Konsultacije na Kosovu o Studiji Generalnog
sekretara UN-a

o napretku omladine, mira i bezbednosti

 **UN – KOSOVO
YOUTH ASSEMBLY**

28. i 29. jun 2017, Priština

45. Da razmotre mogućnost uključivanja mladih profesionalaca i studenata kao sudeonika u procesima reintegracije i stabilizacije koje vode međunarodna tela i kosovske institucije (kao što je uključivanje studenata prava u rad na smanjenju broja nerešenih predmeta ili angažovanje studenata lingvistike na prevođenju dokumenata u skladu s kosovskim Zakonom o upotrebi jezika).
46. Da stvore uslove i pruže podršku za saradnju mladih sa obrazovnim institucijama, lokalnim NVO, policijom i snagama bezbednosti, verskim institucijama, verskim organizacijama i medijima u nastojanjima da se spreči radikalizacija na Kosovu.
47. Da obezbede mogućnost plaćenog stažiranja u kosovskim institucijama, medijskim agencijama i međunarodnim organizacijama.
48. Da pruže podsticaje za uključivanje mladih ljudi u kampanje podizanja svesti o prevenciji svih vidova nasilja, uključujući vršnjačkog nasilja i radikalizacije, ne samo kao primalaca informacija, već kao ključnih činilaca u širenju informacija među mladima, između ostalog i na društvenim mrežama.
49. Da pruže neophodnu podršku uspostavljanju neformalne mreže mladih ljudi različitog etničkog porekla sa celog Kosova, koji bi bili aktivno uključeni u propratne aktivnosti vezane za Mapu puta Kosova za omladinu, mir i bezbednost, kroz saradnju sa UN-om, međunarodnim organizacijama i kosovskim institucijama o pitanjima sprovođenja preporuka i praćenja napretka u sprovođenju preporuka.
50. Da uvrste preporuke iz Mape puta Kosova za omladinu, mir i bezbednost u naredni Akcioni plan i strategiju Kosova za mlade.

29. jun 2017

Priština, Kosovo